

ARRELAMENT AL PAÍS I
COMPROMÍS DE SERVEI

Lluís Jou

Vicedegà del Col·legi de Notaris de
Catalunya.
Secretari de la Fundació Noguera

Un ciutadà lúcid

La mort de Josep Maria Puig Salellas deixa Catalunya sense un d'aquests personatges de la societat civil que, des del seu àmbit específic d'actuació cívica, en el seu cas el Dret en majúscula entès com un instrument d'ordenació social, li imprimeixen un caràcter singular. Puig Salellas era notari. El més jove de la darrera gran generació de notaris catalans, que es caracteritzava per la solidesa de la formació, l'arrelament al país i el compromís de servei a la societat. Nascut a Girona el 1924 fill d'un catedràtic i d'una pubilla de Cruïlles, va exercir sempre a Catalunya i se'n felicitava. Començà per Ponts, on es va casar, el 1953, passà a Tarragona el 1958 per oposició i entre 1970 i la seva jubilació el 1994 treballà a Barcelona. Va ser degà del Col·legi de Notaris entre 1976 i 1980, just en el moment de la transició democràtica, i va tenir ocasió de participar, a l'ombra, en la redacció d'alguns articles del projecte d'Estatut de 1979, tal com va col·laborar, també, en la del de 2006. Després va ser membre, gairebé durant vint anys, de la Comissió Jurídica Assessora de la Generalitat, així com del Consell Social de la Llengua Catalana.

DES DEL 1988, QUAN ES VAN CREAR ELS CONSELLS SOCIALS de les universitats, i fins al 1999, va ser president del de la de Barcelona i va exercir el càrrec amb competència i dignitat. També ha estat membre de l'Institut d'Estudis Catalans, la Secció de Filosofia i Ciències Socials del qual va presidir, de l'Acadèmia de Jurisprudència i Legislació de Catalunya i de la Ciències Econòmiques i Financeres. Convingut de la importància del notariat en la història social de Catalunya, va ser secretari, i després president però sempre l'ànima, de la Fundació Noguera, instituïda per un dels seus mestres més entrançables, Raimon Noguera de Guzmán, amb la finalitat de promoure la preservació i difusió del contingut dels arxius notariaus, fundació a la qual ha dedicat atenció i esforç fins al darrer moment.

PER EXPERIÈNCIA, PER ESTUDI I PER REFLEXIÓ tenia una visió profunda i de conjunt de la societat catalana que li permetia opinar sense grandiloqüències però amb coneixement de causa, i sempre amb una independència de criteri envejable, en molts dels grans temes de l'actualitat d'aquest país. Va participar d'una manera activa en el procés de modernització del dret civil català col·laborant en la redacció d'una bona part de les lleis aprovades entre 1984 i 2002 i era un partidari convençut de la supressió de la llegítima i, en general, de les ins-

DANIEL BOADA

“Puig Salellas manifestà sempre una lucidesa colossal, una independència total i un compromís profund amb Catalunya, la seva llengua i les seves institucions”

titucions que limiten la llibertat civil de les persones.

TANT DE PARAULA, EN CONVERSES on sovint s'expressava de manera irònica i incisiva però sempre elegant i respectuosa; com per escrit, tant per mitjà de la seva col·laboració a l'AVUI i *La Vanguardia* com del seu assaig polític *Catalunya: la penúltima cruïlla* (2003), Puig Salellas manifestà sempre una lucidesa colossal, una independència total i un compromís profund amb Catalunya, la seva llengua i les seves institucions. En aquest sentit cal destacar, a parer meu, dues aportacions significatives: la de la reflexió profunda sobre el que en podem dir drets històrics de Catalunya i la construcció de la teoria de la doble oficialitat lingüística, en ambdós casos en el marc limitat que resulta de la Constitució de 1978. També ha estat crític, amb arguments jurídics i lògics d'una consistència incontestable, amb la interpretació ideològicament restrictiva que el Tribunal Constitucional, per a ell una mena de bèstia negra, ha fet de la Constitució i de l'Estatut de 1979.

PEL QUE FA ALS DRETS HISTÒRICS, per ell arrelaven en el constitucionalisme pactista tradicional però els configurava, actualitzats i sempre des d'una òptica profundament democràtica, en una mena de doble pacte entre la societat civil i el poder públic i entre Catalunya i l'Estat, que el duia a tesis clarament sobiranistes, tot i defensar, amb convicció, la constitucionalitat de l'Estatut de 2006 –el dictamen que va elaborar per a l'Institut d'Estudis Catalans n'és una prova explícita– i exigir-ne el desplegament sense timideses defugint, alhora, el conformisme, que considerava empobridor, i “el tot o res”, que considerava estèril.

PEL QUE FA A LA LLENGUA, va contribuir a establir els principis bàsics del tractament jurídic de la doble oficialitat lingüística i els altres conceptes essencials de l'ordenació jurídica dels usos lingüístics, uns principis que han estat d'utilitat i no només a Catalunya. És a iniciativa seva que, l'any 1985, el II Congrés Internacional de la Llengua catalana va comptar amb una Àrea de Llengua i Dret, que ell va presidir i en la qual va fer participar gent d'edat, tendència i procedències ben diverses, les conclusions de la qual van ser fonamentals per a la configuració del concepte de llengua pròpia.

PUIG SALELLAS DEIXA UN LLEGAT IDEOLÒGIC SÒLID i ben tractat i un exemple cívic independent i lúcid.

VOLTA D'HORITZÓ

El delicat 'zàping' de Chávez

J.J. Navarro
Arisa

El declivi dels autoritarismes comença el dia que es veuen amb cor de silenciar els seus opositors. Si és així, el president veneçolà Hugo Chávez potser ha fet aquest pas dramàtic amb la decisió de tancar el canal televisiu Radio Caracas Televisión (RCTV), que era marcadament crític amb el seu lideratge. Emetia des de fa 53 anys i gaudia d'una àmplia i popular audiència entre el públic veneçolà. Amb l'excusa de la caducitat dels drets d'emissió de RCTV, el govern de Chávez n'ha suspès les emissions, i ha desfermat així la pitjor onada de tensió política a Veneçuela des del fallit intent de cop d'Estat de 2002, que Chávez va superar gràcies a la mobilització de la seva base populista i a la manca d'organització dels seus oponents, que havien subestimat les forces socials que donaven suport a Chávez. En realitat, la crisi desfermada pel tancament de RCTV es pot veure com un episodi més del camí de Chávez vers l'autoritarisme complet o, si es vol, com un pas més en el deteriorament del seu règim, que cada cop augmenta els seus enemics i ha de recórrer a mesures més radicals per mantenir el suport de les masses. Ja sembla prou clar que Chávez es veu com un autèntic revolucionari, i el que està per veure és si està sobreestimat el seu carisma i el seu suport popular. A Veneçuela, el punt d'equilibri (o de trencament) es troba en la capacitat de la societat per assumir les desigualtats i/o les corrupcions que marquen el camí de la “revolució bolivariana”. Chávez no es pot permetre un excés d'errors de càlcul, i el delicat zàping que ha efectuat amb el tancament d'un mitjà opositor, però popular, podria molt bé ser la gota que provoqués una reacció social en contra seu, i convertís la seva revolució en un altre episodi efímer de la història llatinoamericana.

LES ARMES DEL PP

Ignasi Riera

Escriptor

L'espasa del Cid

La contesa electoral de Madrid no ha canviat el sentit de les profecies ni la mort anunciada del PSOE i IU. I això que hem viscut quatre anys especialment durs en termes com ara la gestió pública de sanitat i d'ensenyament, polítiques mediambientals amb destrosses irreversibles, processos de privatització d'espais públics i les noses enca-

denades de les obres de la nova M-30. Com si re. Ni les inundacions dels nous túnels, al cap de poques hores de ser inaugurats, ni les avaries del metro, han desviat el vot a favor del PP, sempre amb suport actiu de la Conferència Episcopal i d'un grup notable de mitjans de comunicació (*El Mundo*, *La Razón*, la COPE, Telema-

drid, etc.). Ah! I després d'una campanya electoral que ha sabut evitar debats sobre polítiques locals i centrada en la política antiterrorista i en l'objectiu de desprestigiari el govern de Zapatero. Contra tot això, el PSOE ha mostrat febleses o inèxperiències injustificables, per exemple a l'hora de triar els candidats. I a l'hora

de marcar el guió de la campanya. En tot cas, ara sabem què vol el PP i amb quines armes juga: ha dissenyat un mapa polític peninsular on mana sobre Madrid, Castella i Lleó, Múrcia i el País Valencià. L'anècdota de la compra de la pretesa espasa del Cid, un megaestrella de la política mercenària que deixa com a criatures de bolquers

els actuals intermediaris de les estrelles futbolístiques, per clavar-la al cor de la catedral de Burgos (que va ser la torna, quant a la seva rehabilitació, del suport del govern a la restauració del Liceu cremat), em deixa parat i anestesiat. I miro de trobar, a casa dels pares, les velles col·leccions de *Roberto Alcázar y Pedrín*.